

TECHNOFUSION MMC

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATI VƏ MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə

Audit / Tax / Advisory

Smart decisions. Lasting value.

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI 1-2**KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI**

Konsolidə edilmiş Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat.....	3
Konsolidə edilmiş Məcmu gəlirlər haqqında hesabat.....	4
Konsolidə edilmiş Kapitalda dəyişiklik haqqında hesabat.....	5
Konsolidə edilmiş Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	6

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR**HAZIRLANMANIN ƏSASLARI**

1 Cəmiyyət və onun əməliyyatları.....	7
2 Əsas uçot prinsipləri.....	8
3 Funksional və təqdimat valyutası.....	8
4 Əsas uçot fərziyyələri və ehtimalları.....	9
5 Mühasibat uçotu siyasətində mühüm dəyişikliklər.....	10

AKTİVLƏR

6 Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri.....	13
7 Digər debitorlar və avanslar.....	13
8 Mal-material ehtiyatları.....	13
9 Sair maliyyə aktivləri.....	13
10 Əmlak və avadanlıqlar.....	14

KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR

11 Kapital.....	15
12 Kreditor borcları.....	15
13 Digər kreditorlar.....	15
14 Hesablanmış xərclər.....	15

İL ÜZRƏ GƏLİR VƏ XƏRCLƏR

15 Gəlir.....	15
16 Satışın maya dəyəri.....	16
17 Satış və kommersiya xərcləri.....	16
17 Ümumi və inzibati xərclər.....	16
18 Maliyyə xərcləri.....	17
19 Mənfəət vergisi.....	17

DİGƏR İNFORMASIYA

20	Ədalətli dəyər və maliyyə risklərinin idarə edilməsi.....	18
21	Əhəmiyyətli törəmə, asılı və birgə müəsisələr.....	21
22	Təəhhüdlər.....	22
23	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar.....	23

MÜHASİBAT UÇOT SİYASƏTLƏRİ

24	Ölçülmənin əsası.....	24
25	Əhəmiyyətli mühasibat uçotu siyasətləri.....	24
26	Buraxılmış, lakin qüvvəyə minməmiş standartlar.....	37

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

TECHNOFUSİON MMC-nin səhmdarlarına

Rəy

Biz TECHNOFUSİON MMC və onun törəmə müəssisələrinin (bundan sonra Cəmiyyət) 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, Konsolidə məcmu gəlirlər hesabatdan, Konsolidə edilmiş kapitalda dəyişikliklər hesabatından və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün Konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Digər məsələ

Cəmiyyətin 31 Dekabr 2019-ci il tarixdə bitən il üzrə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları audit olunmamışdır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq maliyyə hesabatları standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti (ardı)

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

ABAK-Az Crowe Ltd.**Date:** 9 dekabr 2020-ci il

TECHNOFUSION MMC

BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

KONDOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 Dekabr 2019-cu il tarixə

(Azərbaycan manatı ilə)

	<u>Qeydlər</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
AKTİVLƏR			
<i>Qısamüddətli aktivlər:</i>			
Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri	6	67 448	987 592
Digər debitor borcları və avanslar	7	277 300	8 694
Mal-material ehtiyatları	8	-	960
Sair maliyyə aktivləri	9	37 590	76 358
		382 338	1 073 604
<i>Uzunmüddətli aktivlər:</i>			
Əmlak və avadanlıqlar	10	238 552	75 008
		238 552	75 008
CƏMİ AKTİVLƏR		620 891	1 148 612
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
<i>Qısamüddətli öhdəliklər:</i>			
Kreditör borcları	12	344 655	917 410
Hesablanmış xərclər üzrə öhdəliklər	13	86 712	213 280
Cəmi öhdəliklər		431 367	1 130 690
<i>Səhmdar kapitalı:</i>			
Nizamnamə kapitalı	11	40	-
Bölüşdürülməmiş mənfəət	2	189 400	(2 048)
Cəmiyyətin səhmdarlarına aid olan kapital		189 440	(2 048)
Nəzarət edilməyən pay		84	19 970
Cəmi öhdəliklər və səhmdar kapitalı		620 891	1 148 612

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 9 Dekabr 2020-ci il tarixində təsdiq edilmiş və imzalanmışdır:

Direktor

TECHNOFUSION MMC

BAKI, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT

31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

	<u>Qeydlər</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Gəlir	14	4 316 624	1 325 914
Satışın və tikinti müqavilələrinin maya dəyəri	15	(3 814 603)	(1 139 138)
Ümumi mənfəət		502 021	186 776
Satış və kommersiya xərcləri	16	(51 435)	(600)
Ümumi və inzibati xərclər	17	(62 207)	(24 694)
Digər gəlir/(xərclər)			
Əməliyyat fəaliyyətindən gəlir		388 378	161 482
Maliyyə xərcləri	18	(7 828)	(1 470)
Vergidən əvvəlki mənfəət		380 550	160 012
Mənfəət vergisi xərci	19	(91 932)	(32 002)
Dövr ərzində xalis mənfəət		288 618	128 009
Digər məcmu gəlirlər		-	-
Mənfəət və zərər haqqında hesabatda təsnifləşdirilən bilinən maddələr			
Digər məcmu gəlirlər			
Dövr ərzində məcmu gəlirlər		288 618	128 009
Dövr ərzində xalis mənfəət aiddir:			
Cəmiyyətin səhmdarlarına		191 448	108 039
Nəzarət edilməyən pay		97 170	19 970
		288 618	128 009
Məcmu gəlirlər aiddir:			
Cəmiyyətin səhmdarlarına		191 448	108 039
Nəzarət edilməyən pay		97 170	19 970
		288 618	128 009

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 9 Dekabr 2020-ci il tarixində təsdiq edilmiş və imzalanmışdır:

Direktor

TECHNOFUSION MMC
BAKI, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

	Cəmiyyətin səhmdarlarına aid olan			Nəzarət edilməyən pay	Cəmi səhmdar kapitalı
	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürül məmiş mənfəət	Cəmi		
1 Yanvar 2018-ci il tarixə	-	38 751	38 751	-	38 751
<i>Səhmdar kapitalında dəyişikliklər:</i>			-	-	-
Dövr ərzində məcmu gəlir:			-		-
Dövr ərzində xalis mənfəət	-	128 009	128 009	(19 970)	108 039
Digər məcmu gəlirlər					-
Elan edilmiş dividendlər	-	(148 838)	(148 838)	-	(148 838)
31 Dekabr 2018-ci il tarixə	-	17 922	17 922	(19 970)	(2 048)
<i>Səhmdar kapitalda dəyişikliklər:</i>					
Kapitalda artım	40	-	40	-	40
Dövr ərzində məcmu gəlir:					
Dövr ərzində xalis mənfəət	-	288 618	288 618	(97 170)	191 448
Digər məcmu gəlirlər			-	-	-
Elan edilmiş dividendlər	-	(117 056)	(117 056)	117 056	-
31 Dekabr 2019-cu il tarixə	40	189 484	189 524	(84)	189 440

TECHNOFUSION MMC
BAKI, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA
HESABAT

31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

	2019
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitləri:	
Vergidən əvvəlki mənfəət	380 550
<i>Nağdsız əməliyyatlar üzrə düzəlişlər:</i>	
Əmlak və avadanlıqların amortizasiyası	70 382
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində əvvəl əməliyyat mənfəəti	450 931
Digər debitorlar və avanslar	(251 181)
Mal-material ehtiyatları	960
Sair maliyyə aktivləri	(38 768)
Kreditor borcları	(572 755)
Hesablanmış xərclər üzrə öhdəliklər	(126 568)
Əməliyyat fəaliyyətinə (sərf edilən)/ yaranan pul vəsaitləri	(537 381)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	
Əməliyyat fəaliyyətindən xalis pul vəsaitləri	(537 381)
Investisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti	
Əmlak və avadanlıqların alınması	(233 926)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilən xalis pul vəsaitləri	(233 926)
Maliyyə fəaliyyətindən pul vəsaitləri	
Səhmdarlara ödənişlər	(148 838)
Maliyyə fəaliyyətindən xalis pul vəsaitləri	(148 838)
<i>Pul vəsaitləri və onun ekvivalentlərində xalis artım</i>	(920 144)
Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri, dövrün əvvəlinə	987 592
Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri, dövrün sonuna	67 448

TECHNOFUSION MMC
BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

1 Cəmiyyət və onun əməliyyatları

"TECHNOFUSION" MMC (bundan sonra Cəmiyyət) 7 noyabr 2016-cı il tarixdə Azərbaycan Respublikası qanunlarına əsasən yaradılmışdır. Cəmiyyət səhmləri ilə məhdudlaşdırılan məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir.

Cəmiyyət hal-hazırda Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 7 noyabr 2016-cı ildə tarixində verilmiş 1403574751 sayılı VÖEN əsasında fəaliyyət göstərir.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti informasiya texnologiyaları sahəsi üzrə konsaltinq, həmçinin bu istiqamət üzrə avadanlıqların satışından ibarətdir.

Cəmiyyətin baş ofisinin qeydiyyat ünvanı:

AZ1065, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, M.Muxtarov, ev 201

Cəmiyyətin baş ofisinin faktiki fəaliyyət ünvanı:

AZ1065, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, M.Muxtarov, ev 201

Cəmiyyətin əhəmiyyətli törəmə müəssisələri Qeyd 21-də göstərilmişdir.

2 Əsas mühasibat uçotu prinsipləri

Uyğunluğun bəyan edilməsi

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları ("MHBS") və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi ("MHBSŞK") tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır. Bu hesabatlar PHŞ-nın MHBS üzrə hazırlanmış ilk konsolidə edilmiş maliyyə hesabatıdır.

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilməsində istifadə edilən uçot siyasətləri Qeyd 25-də göstərilmişdir. Bu siyasətlər təqdim edilən bütün dövrlər üzrə ardıcıl olaraq tətbiq edilmişdir.

Bu maliyyə hesabatları MHBS 16 İcarə standartının tətbiq edildiyi ilk maliyyə hesabatlarıdır. Mühasibat uçotu siyasətində mühüm dəyişikliklər Qeyd 5-də təsvir edilmişdir.

3 Funksional və təqdimat valyutası

Konsolidə edilmiş hər bir müəssisənin funksional valyutası onların fəaliyyət göstərdikləri iqtisadi mühitin valyutasıdır. Cəmiyyət əsasən Azərbaycan Respublikasında, Gürcüstan Respublikasında, Qazaxıstan Respublikasında, Özbəkistan Respublikasında və Türkiyə Cumhuriyyətində fəaliyyət göstərmişdir. Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının əsas təqdimat valyutası Azərbaycan manatıdır ("AZN").

Funksional valyutası təqdimat valyutasından fərqli olan törəmə müəssisələrin maliyyə vəziyyəti və nəticələri təqdimat valyutasına aşağıdakı prosedurlardan istifadə edilməklə çevrilir:

- təqdim edilmiş hər bir balans hesabatının aktiv və passivləri həmin balans hesabatı tarixinə son kursla çevrilir;
- hər bir Məcmu gəlir hesabatı üzrə gəlir və xərclər maddələri əməliyyat tarixlərinə olan məzənnə ilə funksional valyutaya çevrilir;
- çevrilmədən yaranana bütün məzənnə fərqləri digər məcmu gəlirlərdə tanınmalıdır və kapitalda məzənnə fərqi ehtiyatı kimi toplanmalıdır. (nəzarət edilməyən paya düşən hissə göstərməklə).

Pul vəsaitləri əməliyyatın baş verdiyi tarixdə məzənnə göstərməklə və ya dövr üzrə orta məzənnədən istifadə edilməklə təqdimat valyutasına çevrilir. Ortaya çıxan pul vəsaitləri və onun ekvivalentlərinə təsir edən məbləğ kimi ayrıca göstərilir.

4 Əsas uçot fərziyyələri və ehtimalları

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-nin tələblərinə uyğun olaraq hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

a) Qeyri-müəyyənlik fərziyyələri üçün əsas mənbələr

Növbəti hesabat ilində aktiv və öhdəliklərin dəyərinin əhəmiyyətli dəyişməsinə təsir edə biləcək gələcəyə aid olan əsas mülahizələr və hesabat tarixinə qeyri-müəyyənliklər üçün əsas mənbələr aşağıda müzakirə edilmişdir.

Fərziyyələr və ehtimallar davamlı olaraq yenidən nəzərdən keçirilir. Mühəsibat ehtimallarına dəyişiklik əgər bu dəyişiklik yalnız onun baş verdiyi dövrə təsir edirsə bu dəyişikliyin baş verdiyi dövrdə tanınır. Əgər həm indiki həm də gələcək dövrü əhatə edirsə, həm indiki, həm də gələcək dövrdə tanınır.

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyətin əmlak və avadanlıqları rəhbərliyin biznes planları və əməliyyat ehtimallarına əsaslanan faydalı istifadə müddətinə əsasən düz xətt metodundan istifadə edilməklə amortizasiya edilir. Cəmiyyət əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddətini hər hesabat dövründə yenidən nəzərdən keçirir. Bu nəzərdən keçirmə aktivlərin mövcud vəziyyətinə və Cəmiyyətə gətirə biləcəyi iqtisadi faydanın müddəti nəzərə alınmasına əsaslanır. Faydalı istifadə müddətində və qalıq dəyərində hər hansı dəyişiklik dəyişikliyin baş verdiyi tarixdən gələcəyə təsir edə biləcək formada qeydə alınır. Dövr ərzində tanınmış amortizasiya xərcləri Qeyd 11-də göstərilmişdir.

4 Əsas uçot fərziyyələri və ehtimalları (Ardı)***Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi***

Mal-material ehtiyatları ilkin dəyər və mümkün xalis satış dəyərlərindən aşağı olanla uçota alınan hazır məhsullardan, tikinti materiallarından, ehtiyat hissələrindən, satış üçün yaşayış mənzillərindən ibarətdir. Xalis satış dəyərinin qiymətləndirilməsi zamanı rəhbərlik mövcud bazar qiymətlərini də nəzərə alınmaqla müxtəlif qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Satış üçün tikilmiş yaşayış mənzillərin mümkün xalis satış dəyəri hesabat tarixinə bazar dəyərinə əsaslanır.

Hər hesabat tarixinə Cəmiyyət öz mal-material ehtiyatlarının qalıqlarını artıqgəlmə və köhnəlmə üçün qiymətləndirir və əgər lazımdırsa, köhnəlmiş və dövriyyəsi aşağı olan xammal və ehtiyat hissələri üzrə ehtiyatlar yaradır. Bu ehtiyat mal-material ehtiyatlarının gələcək istifadəsinə əsaslanır. Bu qiymətləndirmələr mal-material ehtiyatlarının yaş müddətinə, proqnozlaşdırılan istehlakçı tələblərinə və texnoloji köhnəlmələrə əsaslanır. Ehtimallardakı hər hansı dəyişikliklər mal-material ehtiyatları üzrə ehtiyat məbləğinə təsir edə bilər.

Əmlak və avadanlıqların qiymətdən düşməsi

Rəhbərlik əgər aktivin dəyərsizləşməsi üzrə hər hansı göstərici aşkar edərsə aktivin ilkin dəyərini nəzərdən keçirir. Qiymətdən düşmə üzrə qiymətləndirmə zamanı müstəqil şəkildə pul vəsaitləri formalaşdıra bilməyən aktivlər uyğun pul vəsaiti yaradan qrupa aid edilir.

Potensial qiymətdəndüşmə göstəricilərinin olmasının qiymətləndirilməsi bazar şəraiti nəzərə alınmaqla müxtəlif qiymətləndirmələr, aktivlərin istifadəsi və aktivlərin alternativ məqsədlər üçün istifadə edilməsi əsaslanır. Əgər hər hansı qiymətdəndüşmə göstəricisi olarsa, Cəmiyyət bərpa edilə bilinən dəyəri (ədalətli dəyər çıxılsın satış xərcləri və istifadə dəyərindən çox olan) hesablayır və ilkin dəyəri ilə müqayisə edir və fərqi qiymətdən düşmə kimi tanıyır.

4 Əsas uçot fərziyyələri və ehtimalları (Ardı)

İstifadə dəyəri vergidən əvvəlki diskont dərəcəsindən istifadə edilməklə indiki dəyərə diskontlaşdırılmış ehtimal edilən gələcək pul vəsaitlərinə əsaslanır. Ehtimal edilən gələcək pul vəsaitləri rəhbərlikdən istehlakçı tələbləri və sənaye gücü, gələcək inkişaf dərəcələri və diskont dərəcəsi nəzərə almaqla müxtəlif qiymətləndirmələr etməyi tələb edir. Bu qiymətləndirmələrdə hər hansı dəyişiklik gələcək dövrlərdə qiymətdən düşməyə səbəb ola bilər.

Debitor borcları və avansların qiymətdən düşməsi

Debitor, digər borclar və avanslar onları aktivə aid ehtimal edilən itkilər çıxılmaqla xalis dəyərləri ilə uçota alınmışdır.

Dəyərsizləşmə məbləği ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış proqnozlaşdırılan gələcək pul vəsaitlərinin cari dəyəri və aktivin qalıq dəyəri arasındakı fərkdir. Rəhbərlik aşağıda qeyd olunanları nəzərə almaqla gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini qiymətləndirir: müştərilərə verilən müqavilə üzrə kredit şərtlərinə uyğun debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərin təhilləri, müştəri tarixlərinin toplanması, ümumi iqtisadi şərtlər, sənayenin xüsusiyyətləri və müştərilərin maliyyə vəziyyəti.

Vergi qanunvericiliyinə uyğunluq

Vergilər üçün ehtiyatların hesablanması əhəmiyyətli mülahizə tələb edir. Son vergi məbləği qeyri-müəyyən olan bir çox əməliyyat və hesablamalar mövcuddur. Cəmiyyət vergi auditi əsasında hesablanmış əlavə vergiləri öhdəlik kimi tanıyır. Əgər son vergi məbləği ilkin uçota alınmış vergi məbləğindən fərqli olarsa, bu fərqlər bu fərqi müəyyən edildiyi dövrdə vergi ehtiyatlarına təsir edir.

5 Mühasibat uçotu siyasətində mühüm dəyişikliklər

Cəmiyyət ilkin olaraq 1 yanvar 2019-cu il tarixindən etibarən BMHS 16 (bax A) tətbiq etmişdir. 1 yanvar 2019-cu ildən digər yeni standartlar da qüvvədədir, lakin onlar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərmir.

Cəmiyyət BMHS 16-nı 1 yanvar 2019-cu il tarixinə bölüşdürülmüş mənfəətdə toplanan təsirə məruz qalan retrospektiv yanaşma istifadə edərək tətbiq etmişdir. Müvafiq olaraq, 2018-ci il üçün təqdim olunan müqayisəli məlumatlar yenidən təqdim edilmir. Əvvəllər təqdim edildiyi kimi BMUS 17 və müvafiq şərtlərə uyğun olaraq təqdim edilmişdir. Uçot siyasətində dəyişikliklərin detalları aşağıda açıqlanmışdır. Əlavə olaraq BMHS 16-nın açıqlamaya dair tələbləri müqayisəli məlumatların açıqlanmasına tətbiq edilməmişdir.

A. İcarə anlayışı

Əvvəllər, Cəmiyyət müqavilənin başlanğıcında müqavilənin icarəyə verildiyini müəyyən etməklə, BMHŞK 4-ə uyğun olaraq icarənin olub olmadığını müəyyənləşdirdi. İndi Cəmiyyət müqavilənin icarə anlayışına uyğun olub-olmamasını qiymətləndirir.

BMHS 16-ya keçid zamanı Cəmiyyət əvvəlki standartın icarə kimi tanıdığı məqsədəuyğun hesab etdiyi müqavilələrə bu standartı tətbiq etməyi məqsədəuyğun hesab etmişdir. Cəmiyyət 16 №-li MHBS-ı yalnız əvvəl icarə kimi müəyyən edilmiş müqavilələrə tətbiq etmişdir. 17 №-li MUBS-a və BMHŞK 4-ə əsasən icarə kimi müəyyənləşdirilməmiş müqavilələr 16 №-li MHBS-a uyğun olaraq icarənin olub-olmamasına yenidən baxılmamışdır. Buna görə də 16 №-li MHBS-a əsasən icarə anlayışı yalnız 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya sonra bağlanmış və ya dəyişdirilmiş müqavilələrə tətbiq edilmişdir.

B. İcarəçi kimi

İcarəçi kimi müəssisə bir çox aktivləri icarəyə götürür. Cəmiyyət əvvəllər icarəni əsas aktivin sahibliyinə aid bütün risk və mükafatların əhəmiyyətli dərəcədə ötürülməsinin qiymətləndirməsinə əsaslanaraq əməliyyat və ya maliyyə icarəsi kimi təsnif etmişdir. 16 №-li MHBS-a əsasən, Cəmiyyət bu icarələrin əksəriyyəti üçün aktivlərdən istifadə hüquqi və icarə öhdəliklərini, yəni bu icarələrin balans hesabatında tanıyır.

İcarə komponenti olan müqavilənin başlanğıcı və dəyişdirildiyi zaman Cəmiyyət müqavilədəki icarə mükafatını hər bir icarə komponentinin qiymətinə əsasən bölüşdürür.

Lakin əmlak icarəsi üçün Cəmiyyət icarə olmayan komponentləri ayırmamağı və icarə və icarə olmayan icarə komponentlərini vahid icarə komponenti kimi nəzərə almağı seçmişdir.

5 Mühasibat uçotu siyasətində mühüm dəyişikliklər (Ardı)***i. BMUS 17-də əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilmiş icarələr***

Əvvəllər Cəmiyyət əmlak icarəsini 17 №-li MUBS-a əsasən əməliyyat icarəsi kimi təsnif etmişdir. Keçid zamanı bu icarələr üçün icarə öhdəlikləri, Cəmiyyətin 1 yanvar 2019-cu il tarixinə faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülmüşdür. Aktivlərdən istifadə etmək hüququ aşağıdakı kimi uçota alınır:

- onların balans dəyəri sanki 16 №-li MHBS tətbiq olunduğu tarixdən tətbiq olunduğu kimi, Cəmiyyətin ilkin tətbiqetmə tarixində faiz dərəcəsindən istifadə edərək diskontlaşdırılmışdır: Cəmiyyət bu yanaşmanı ən böyük əmlak icarəsinə tətbiq edir; və ya
- Əvvəlcədən ödənilmiş və ya hesablanmış icarə ödənişlərinin məbləği ilə düzəliş edilmiş icarə öhdəliyinə bərabər olan bir məbləğ: Cəmiyyət bu yanaşmanı bütün digər icarələrə tətbiq etmişdir.

Cəmiyyət keçid tarixində aktivlərdən istifadə hüququnu qiymətdən düşmə üzrə test etmişdir və aktivlərin istifadə hüququnun dəyərsizləşməsinə dair heç bir əlamətin olmadığı qənaətinə gəlmişdir.

Cəmiyyət 17 №-li MUBS-a əsasən əvvəlcədən əməliyyat icarəsi kimi təsnif edilmiş icarələrə 16 №-li BMHS-nı tətbiq edərkən bir çox praktiki üsullardan istifadə etmişdir. Xüsusilə Cəmiyyət:

- İcarə müddəti ilkin tətbiq etmə tarixindən 12 ay müddətində bitən icarələr üçün aktivlərdən istifadə hüququ və öhdəliklərini tanımır;
- Azqiymətli aktivlərin (məsələn, IT avadanlıqları) üçün aktivlərin istifadə hüququ və öhdəliklərini tanımır;
- İlkin tanınma zamanı ilkin birbaşa xərclər aktivlərdən istifadə hüququnun hesablanması zamanı nəzərə alınmır;
- İcarə müddətinin müəyyənləşdirən zaman keçmiş tarixlərdən istifadə edilmişdir.

TECHNOFUSION MMC
BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə
(Azərbaycan manatı ilə)

		31 Dekabr,	
		2019	2018
6	Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Bank hesablarında olan qalıqlar	67 448	987 592
		67 448	987 592
7	Digər debitor borcları və avanslar		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Təchizatçılara ödənilmiş avanslar	127 443	3 597
	Vergilər üzrə alacaqlar	144 766	5
	Təxirə salınmış xərclər	5 092	5 092
		277 300	8 694
8	Mal-material ehtiyatları		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Digər materiallar	-	960
		-	960
Mal-material ehtiyatlarından 2019-cu il də 656343 AZN (2018: 991666 AZN) "satışın maya dəyərində" xərc kimi tanınmışdır. Mal-material ehtiyatlarının ədalətli dəyəri onların balans dəyərindən fərqlənir.			
9	Sair maliyyə aktivləri		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	ƏDV depozit hesabı üzrə qalıq	37 590	76 358
		37 590	76 358

TECHNOFUSION MMC
BAKI, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

10 Əmlak və avadanlıqlar

	<u>Kompüter texnikası və avadanlıqları</u>	<u>Nəqliyyat vasitələri</u>	<u>Mebel və ofis texnikası</u>	<u>Digər</u>	<u>Cəmi</u>
<i>İlkin dəyər</i>					
1 Yanvar 2019-cu il tarixə	78 452	-	15 479	-	93 932
Daxilolmalar	44 038	128 983	960	59 945	233 926
31 Dekabr 2019-cu il tarixə	122 490	128 983	16 439	59 945	327 857
<i>Yığılmış amortizasiya</i>					
1 Yanvar 2019-cu il tarixə	15 690	-	3 233	-	18 923
Dövr ərzində amortizasiya	23 506	32 246	2 641	11 989	70 382
31 Dekabr 2019-cu il tarixə	39 196	32 246	5 874	11 989	89 305
<i>Qalıq dəyəri</i>					
31 Dekabr 2019-cu il tarixə	83 294	96 737	10 565	47 956	238 552
31 Dekabr 2018-ci il tarixə	62 762	-	12 247	-	75 008

Yuxarıda göstərilmiş əmlak və avadanlıqlar istifadəsinə dair hər hansı məhdudiyyət yoxdur.

Dövr ərzində hesablanmış amortizasiya məbləğindən AZN 56305 (2018: 15002 AZN) və AZN 14076 (2018: 3750AZN) müvafiq olaraq satışın maya dəyərinə və inzibati xərclərə aid edilmişdir. Bax qeyd 15, 17).

TECHNOFUSION MMC
BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə
(Azərbaycan manatı ilə)

		31 Dekabr,	
		2019	2018
11	Nizamnamə kapitalı		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Buraxılmış nizamnamə kapitalı	40	40
	Dövrün sonuna nizamnamə kapitalı	40	40
12	Kreditor borcları		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Ticari kreditor borcları	40 128	847 790
	Digər kreditor borcları	47 395	69 620
	Alınmış avanslar üzrə öhdəliklər	257 132	-
		344 655	917 410
13	Hesablanmış xərclər üzrə öhdəliklər		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Vergilər üzrə öhdəliklər	-	125 693
	İşçilərə olan borclar	-	761
	DSMF üzrə öhdəliklər	469	195
	Digər hesablanmış xərclər	86 243	86 631
		86 712	213 280
14	Gəlir		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Malların təqdim edilməsindən gəlir	1 102 083	326 465
	Xidmətlərin göstərilməsindən gəlir	3 214 541	999 449
		4 316 624	1 325 914
14.1 Coğrafi informasiya			
	Gəlir: Azərbaycan Respublikasında	4 316 624	1 325 914
		4 316 624	1 325 914

TECHNOFUSION MMC
BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə
(Azərbaycan manatı ilə)

		31 Dekabr,	
		2019	2018
15	Satışın və görülmüş işlərin maya dəyəri		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Göstərilmiş xidmətlərin dəyəri	3 038 865	107 907
	Amortizasiya xərcləri	56 305	15 002
	Əmək haqqı xərcləri	17 561	6 094
	İcarə xərcləri	17 503	17 094
	Sair xərclər	12 392	-
	Sığorta xərcləri	11 980	-
	Sosial sığorta üzrə xərclər	3 653	1 376
		3 158 260	147 473
	Satılmış malın maya dəyəri	656 343	991 666
		3 814 603	1 139 138
16	Satış və kommersiya xərcləri		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Çap və reklam xərcləri	22 625	600
	Digər xərclər	28 010	-
	Nəqliyyat və daşınma xərcləri	800	-
		51 435	600
17	Ümumi və inzibati xərclər		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Ezamiyyə xərcləri	19 969	8 984
	Amortizasiya xərcləri	14 076	3 750
	Ofis xərcləri	6 924	0
	Rabitə xərcləri	4 448	3 659
	Əmək haqqı	4 390	1 523
	İcarə xərcləri	4 376	4 274
	Sığorta xərcləri	2 995	14
	Gəlirdən çıxılan vergilər	1 084	378
	Sosial sığorta xərcləri	913	344
	Digər xərclər	3 032	1 767
		62 207	24 694

TECHNOFUSION MMC
BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
31 Dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il üzrə
(Azərbaycan manatı ilə)

		31 Dekabr,	
		2019	2018
18	Maliyyə xərcləri		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Bank xidmət xərcləri	6 726	1 470
	Məzənnə fərqiindən zərər	1 103	-
		7 828	1 470
19	Mənfəət vergisi xərci		
	<i>Uçot siyasətinə QEYD 25-də bax.</i>		
	Cəmiyyət vergi uçotunu Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarından fərqlənən Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq hazırlamışdır.		
	31 Dekabr 2019-cu il və 2018-ci il tarixə müvəqqəti fərqlər aşağıdakı kimidir:		
	Vergidən əvvəl mənfəət	380 550	161 482
	Vergi dərəcəsi	20%	20%
	Mənfəət vergisi üzrə cari xərclər	76 110	32 296
	Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclərin təsiri:		
	<i>Digər fərqlər</i>	(1 631)	(294)
	Cari mənfəət vergisi xərci	74 479	32 002
	Əvvəlki illərin mənfəət vergisi xərcinə düzəliş	17 453	-
		91 932	32 002

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Azərbaycan manatı ilə)

20 Ədalətli dəyər və maliyyə risklərinin idarə edilməsi

a) Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər qiymətləndirmələri ölçülmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında ardıcıl əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı əldə ediləcək və ya öhdəliyin bağlanması üçün ödəniləcək qiyməti təxmin etmək üçündür. Lakin qeyri-müəyyənliklər və subyektiv qərarların istifadəsi nəzərə alınmaqla, ədalətli dəyər aktivlərin dərhal satışında və ya öhdəliklərin ötürülməsində həyata keçirilə bilən kimi şərh edilməməlidir.

Qiymətləndirmə metodlarının məqsədi ölçülmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında aktivin satışından əldə ediləcək və ya öhdəliyin bağlanması üçün ödəniləcək məbləğin ədalətli dəyərini müəyyən etməkdir.

Qiymətləndirmə metodlarına aktiv bazarda müşahidə edilən qiyməti olan alətlərlə müqayisədə xalis pul vəsaitləri modeli və diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri modeli daxildir. Qiymətləndirmə metodlarında istifadə edilən ehtimallara risksiz faizlər və referans faiz dərəcələri, diskont dərəcələrinin ehtimal etmək üçün istifadə edilən kredit marjaları, isqıqraz və kapital qiymətləri, xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsi, səhmlər və səhmlərin indeks qiymətləri və gözlənilən qiymət volatilliyi və korellasiyaları daxildir. Qiymətləndirmə metodlarının məqsədi hesabat tarixində maliyyə alətinin qiymətini əks etdirən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsinə nail olmaqdır..

Cəmiyyət faiz dərəcəsində olduğu kimi, yalnız müşahidə edilən bazar məlumatları və kiçik rəhbərlik mülahizələri və ehtimalları tələb edən ümumi və daha sadə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün geniş tanınmış qiymətləndirmə modellərini istifadə edir.

Rəhbərlik inanır ki, maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri onların balans dəyərindən fərqlənir.

b) Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Cəmiyyət öz maliyyə alətlərinin istifadəsi nəticəsində aşağıdakı risklərə məruz qalır:

- kredit riski
- valyuta riski
- likvidlik riski
- bazar riski

Bu qeyd Cəmiyyətin yuxarıda göstərilən risklərə məruz qalması, onun bu riskləri ölçülməsi və idarə edilməsi üzrə məqsədlərini, siyasətlərini və Cəmiyyətin kapitalın idarə edilməsi barədə informasiyanı təqdim edir. Əlavə açıqlamalar bu maliyyə hesabatlarına daxil edilmişdir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Azərbaycan manatı ilə)

20 Ədalətli dəyər və maliyyə risklərinin idarə edilməsi (Ardı)

Risqlərin idarə edilməsi bazası

Cəmiyyətdə maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasına maliyyə riskləri, əməliyyat riskləri və hüquqi risklərinin idarə edilməsi daxildir. Maliyyə risklərinə bazar riski (valuta riski, faiz dərəcəsi riski və digər qiymət riski), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədləri risklər üçün limitlər qoymaq və daha sonra risklərin qoyulmuş limitlər daxilində olmasını təmin etməkdir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi daxili siyasət və prosedurların lazımı qaydada fəaliyyətini təmin etməklə əməliyyat və hüquqi risklərin minimuma endirməyi təmin etməkdir.

a) Kredit riski

Cəmiyyət kredit riskinə onun debitorlarının ödəmə müddətində ödənişi həyata keçirə bilmədiyi halda məruz qalır. Cəmiyyətin kredit riskinə maksimum məruz qalması ümumilikdə maliyyə aktivlərinin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda balans dəyərində əks olunur. Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qalan maliyyə alətlərinə əsasən pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri daxildir.

Cəmiyyət əsas müştəriləri Azərbaycan, Gürcüstan, Özbəkistan və Türkiyə respublikalarının dövlət təşkilatı və müəssisələridir.

i) Debitor və digər borclar

Cəmiyyət kredit riskini onu hər hansı bir kontragent və ya kontragent qrupuna coğrafi və sənaye segmentlərinə tətbiq etməklə strukturlaşdırır. Bu risklər bir il və ya daha qısa müddət ərzində nəzərdən keçirilir.

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyətini qiymətləndirən zaman Cəmiyyət debitorun xarakteri, onunla keçmiş əməliyyatların tarixçəsi və kredit keyfiyyətini qiymətləndirmək üçün istifadə edilən hər hansı digər informasiyaları nəzərdən keçirir.

Cəmiyyət əsasən əvvəlcədən ödəniş siyasətini tətbiq edir, lakin, əsas müştərilər üzrə kredit satışını həyata keçirir. Cəmiyyətin kredit satışlarından yaranan debitor borcları üzrə kredit riskini müştərilərin ödəniş qabiliyyətlərlərinin davamlı olaraq izləməklə azaldır.

Cəmiyyət debitor borclarının təminatı kimi hər hansı bir aktiv girov kimi saxlamır. Fərdi dəyərsizləşmiş debitor borcları digər tikinti şirkətlərinə satılmış tikinti materialları və xidmətlər üzrə vaxtı keçmiş (180 gündən çox) borclardır. Müqavilə üzrə orta ödəniş müddəti 30 gündür.

Cəmiyyət debitor və digər borclar üzrə ehtimal edilən zərər üçün dəyərsizləşmə ehtiyatı yaradır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Azərbaycan manatı ilə)

20 Ədalətli dəyər və maliyyə risklərinin idarə edilməsi (Ardı)

ii) Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri

Cəmiyyətin Dekabr 2019-ci il tarixə 67448 AZN (2018: AZN 987592) pul vəsaitləri var. Bu da aktivlərin maksimum məruz qalmasını təmsil edir.

b) Likvidlik riski

Likvidlik riski aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətinin uyğun gəlmədiyi halda yaranır. Cəmiyyətin 31 Dekabr 2019-cu il tarixə likvidlik riski Rəhbərlik tərəfindən idarə edilmişdir. Rəhbərlik Cəmiyyətin mövcud likvidlik profilinin əhəmiyyətli likvidlik riskinə məruz qaldığına inanmır.

c) Bazar riski

mövqeyindən yaranır. Cəmiyyətin Rəhbərliyi qəbul edilə bilən risk limitləri müəyyən edir. Bu limitlər daimi əsaslarla nəzərdən keçirilir. Buna baxmayaraq, bu yanaşmadan istifadə etmək daha əhəmiyyətli bazar dəyişiklikləri zamanı bu limitlərdən kənarda itkilərdən qorunur.

f) Valyuta riski

Cəmiyyətdə xarici valyutalarda ifadə olunan əməliyyatları var və ona görə də Euro (EUR) və ABŞ dolları (USD) ilə ifadə olunan əməliyyatlar üzrə məzənnə fərqi dəyişikliklərinə məruz qalır. Hesabat dövrü ərzində məzənnənin ən əhəmiyyətli dəyişməsi AZN-nin Euro-ya qarşı məzənnəsinin dəyişməsi olmuşdur.

TECHNOFUSION MMC
BAKİ, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Azərbaycan manatı ilə)

21 Əhəmiyyətli törəmə və asılı müəssisələr

Əhəmiyyətli törəmə müəssisələr

Törəmə müəssisə	Ölkə	Əsas fəaliyyəti	2019 Sahiblik	2018 Sahiblik
İDT MMC	Azərbaycan	Xidmət	50%	50%

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Azərbaycan manatı ilə)

22 Təəhhüdlər

Sığorta

Azərbaycan sığorta sənayesi inkişaf etməkdə olan sənayedir. Bütün dünyada mümkün olan bəzi sığorta növləri bu sənayedə mümkün olmaya bilər. Cəmiyyətin fəaliyyətindən və ya əməliyyatlarından yaranan hadisələrin binaların, biznesin iflası, əmlak və ətraf mühitə münasibətdə üçüncü şəxslərə qarşı zərərlərin sığortalanması üzrə tam sığortanı əhatə etmir. Cəmiyyət tam sığorta əldə etmədiyindən müəyyən aktivlərdən zərərlər və ya sökülməsindən yaranan zərərlər Cəmiyyətin əməliyyatlarına və maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir edə bilər.

Məhkəmə prosesləri

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülür. Rəhbərliyin şəxsi mülahizələrinə və həm daxili, həm də kənar mütəxəssislərin məsləhlərinə əsaslanaraq, rəhbərlik onların əməliyyatlarına və maliyyə vəziyyətinə əhəmiyyətli şəkildə təsir edə biləcək cari məhkəmə prosedrləri və şikayətlər yoxdudur.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər edilir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə Azərbaycan vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, Azərbaycan vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatdıqda belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir. Həmçinin, vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərək yanlış yönləndirdiyi və onlara yanlış yönləndirici məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

Bu şərait digər ölkələrlə müqayisədə Azərbaycanda daha çox vergi riski yarada bilər. Rəhbərlik inanır ki, mövcud vergi qanunvericiliyinin tələblərinə, rəsmi bəyanatlara və məhkəmə qərarlarına əsasən düzgün vergi öhdəlikləri hesablamışdır. Buna baxmayaraq müvafiq dövlət stukturlarının qanunvericiliyin şərh etməsi Rəhbərliyin şərhindən başqa ola bilər, bu zaman onların şərhinin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri əhəmiyyətli ola bilər.

Oxşar vergi hesablanma şərtləri Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi digər ölkələrdə də mövcuddur.

TECHNOFUSION MMC
BAKI, AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR
(Azərbaycan manatı ilə)

23 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və qalıqlar

a) Ana müəssisə və nəzarət edən tərəf

Cəmiyyətin səhmdarları Qeydl 11-də açıqlanmışdır.

b) Əsas idarəetmə heyətinin əmək haqqıları

Əmək haqqı xərclərinə daxil edilmiş əsas idarəetmə heyətinin əmək haqqıları aşağıdakı kimidir:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Əmək haqqı	<u>13 171</u>	<u>4 570</u>
	<u>13 171</u>	<u>4 570</u>

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

24 Ölçülmənin əsası

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları ilkin dəyər prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları, Cəmiyyət-nin yaxın perspektivdə fəaliyyətinin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən hazırlanmışdır.

Rəhbərlik Cəmiyyət-nin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirdiyini, ləğvetmə, ticarətin dayandırılması və ya Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və qaydalarına uyğun olaraq kreditordardan qorunmaq istəyi ilə birlikdə görür. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər, Cəmiyyət-nin aktivlərini həyata keçirə biləcəyi və öhdəliklərini normal fəaliyyətdə həyata keçirə biləcəyi əsasda qeydə alınır. Bəzi maliyyə hesabatlarının strukturları, İdarəetmə ilə bağlı davam etdirilmə qabiliyyətinin və qiymətləndirilmə məsələləri ilə bağlı standartların və davamlı əlaqə ilə bağlı açıqlamaların Cəmiyyət tərəfindən müəyyən bir qiymətləndirilməsinə dair açıq bir tələbdir.

Rəhbərliyin fəaliyyətin fasiləsizliyinin qiymətləndirmə meyarlarına qeyri-müəyyən gələcək hadisə və şərtlərinin təxminləri qiymətləndirmək daxildir.

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri

Cəmiyyət bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında təqdim olunmuş bütün dövrlərə aşağıdakı mühasibat uçotu siyasətlərini davamlı şəkildə tətbiq etmişdir.

a) Konsolidasiyasının əsasları

Nəzarət edilməyən pay

Nəzarət edilməyən paylar, əldə edilmiş müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərinin satınalma tarixində onların mütənasib payı ilə ölçülür.

Cəmiyyət-nin nəzarətdə itirməsinə səbəb olmayan törəmə müəssisədə olan payındakı dəyişikliklər kapital əməliyyatları kimi uçota alınır.

Törəmə müəssisələr

Törəmə müəssisələrə Cəmiyyət tərəfindən nəzarət edilir. Cəmiyyət törəmə müəssisə ilə qarşılıqlı münasibətlərdə dəyişən gəlirlərə hüququ varsa və öz nəzarətindən istifadə edərək bu gəlirlərə təsir edə bilirsə, o zaman bu müəssisəyə nəzarət edir. Törəmə müəssisələrin maliyyə hesabatları konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında nəzarət başlayan tarixdən nəzarətin dayandırıldığı tarixə qədər daxil edilir. Törəmə müəssisələrin mühasibat uçot siyasəti, Cəmiyyətin qəbul etdiyi siyasətlə uyğunlaşdırmaq üçün lazım olduqda dəyişdirilmişdir. Törəmə müəssisənin zərərinin nəzarət edilməyən paya düşən hissəsi, nəzarət edilməyən payın qalığı mənfəətsiz olsa belə ona aid edilir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

Nəzarətin itirilməsi

Nəzarət itirilən zaman Cəmiyyət törəmə müəssisənin aktiv və öhdəliklərini, hər hansı nəzarət edilməyən payını və törəmə müəssisəyə aid kapitalın digər komponentlərinin tanınmasını dayandırır. Nəzarətin itirilməsindən yaranan hər hansı gəlir və zərər mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınır. Əgər Cəmiyyət-nin əvvəlki törəmə müəssisədə hər hansı payını saxlayırsa, daha sonra bu pay nəzarətin itirilmə tarixinə ədalətli dəyərlə ölçülür.

Daha sonra təsir səviyyəsindən asılı olaraq asılı müəssisələrə investisiyalar və ya satış üçün olan maliyyə aktivləri kimi uçota alınır.

Kapital investisiyalar

Cəmiyyət-nin kapital investisiyalarına birgə müəssisələrə investisiyalar daxildir.

Birgə müəssisə Cəmiyyət-nin birgə nəzarətinin olduğu müqavilədir ki, Cəmiyyət onun aktiv və öhdəliklərinə deyil həmin müəssisənin xalis aktivlərinə hüquqları vardır.

Birgə müəssisələrdə paylar kapital metodundan istifadə etməklə uçota alınır və əvvəlcə ilkin dəyərlə uçota alınır. Əməliyyat xərcləri investisiyanın dəyərinə daxil edilir.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir və ya birgə nəzarətin yaranmasından bitməsinə qədər, Cəmiyyət-nin kapital investisiyalarının mənfəət və zərər və digər məcmu gəlirlərində paylarındakı payı, uçot siyasəti qrupun siyasətinə uyğunlaşdırdıqdan sonra daxil edilir.

Konsolidasiya zamanı əvəzləşdirilmiş əməliyyatlar

Qrup daxili qalıqlar və əməliyyatlar və qrupdaxili əməliyyatlardan yaranan hər hansı reallaşdırılmamış gəlir və xərclər əvəzləşdirilmişdir. Kapital investisiyalarından əməliyyatlardan yaranan reallaşdırılmamış gəlirlər Cəmiyyətin investisiyada payı qədər azaldılır. Reallaşdırılmamış zərərlər də, həmçinin yalnız qiymətdəndüşmə üzrə hər hansı sübut olmazsa reallaşdırılmamış gəlirlərdə olduğu kimi əvəzləşdirilir.

b) Aşağıda göstərilənlər detalları sonrakı səhifələrdə göstərilən əhəmiyyətli uçot siyasətlərinin bir siyahısıdır.

- A. Mal-material ehtiyatları
- B. Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri
- C. Əmlak, tikili və avadanlıqlar
- D. Qeyri-maddi aktivlər
- E. Maliyyə alətləri
- F. Qiymətdəndüşmə
- G. Gəlir
- H. Maliyyə gəlirləri və xərcləri
- İ. Dövlət büdcəsindən ayırmalar
- J. Vergilər
- K. Əlavə dəyər vergisi
- L. Xarici valyutalar
- M. İcarə
- N. Ədalətli dəyərin ölçülməsi
- O. Əlaqəli tərəflər

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

A. Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri ilə xalis satış dəyərindən ən aşağı olan dəyərdə qeydə alınır. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri FİFO metodu ilə müəyyən edilir. İstehsal edilən mallar və bitməmiş istehsal üçün isə maya dəyərində normal istehsal gücünə əsasən bölüşdürülmüş ümumistehsalat xərclərinin bölüşdürülmüş hissəsi daxil edilir.

B. Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri kassa, bank hesablarındakı pullar, banklarda yerləşdirilmiş depozitlər, və üç ay və ondan daha az müddətdək olan və istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmayan yüksək likvidli investisiyalar daxildir.

İstifadəsinə məhdudiyyət qoyulan pul vəsaitləri pul vəsaitləri və onun ekvivalentlərindən ayrıca göstərilir. İstifadəsinə məhdudiyyət qoyulan pul vəsaitləri Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat məqsədləri üçün də pul vəsaitləri və onun ekvivalentlərindən ayrıca göstərilir.

C. Əmlak, tikili və avadanlıqlar

i. İlk tanınma və qiymətləndirmə

Əmlak və avadanlıqlar obyektləri ilkin dəyərlə toplanmış amortizasiya və hər hansı qiymətdəndüşmə zərərləri çıxılmaqla uçota alınır.

Əgər əmək və avadanlıq əhəmiyyətli hissələrinin müxtəlif faydalı istifadə müddətləri olarsa, onlar əmlak və avadanlıqlarının fərqli obyektləri kimi uçota alınır.

Əmlak və avadanlıqların silinməsindən yaranan hər hansı gəlir və zərərlər silinmədən yaranan gəlirlərin onun qalıq dəyəri ilə müqayisəsi ilə müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərdə digər gəlir/zərərdə xalis olaraq tanınır.

ii. Sonrakı xərclər

Əmlak, tikili və avadanlıqların hissələrinin dəyişdirilməsi xərci əgər həmin hissənin dəyərini etibarlı şəkildə ölçmək mümkündürsə və gələcək iqtisadi səmərənin əldə Cəmiyyətə daxil olması ehtimal edilərsə ilkin dəyərlə uçota alınır.

iii. Amortizasiya

Əmlak, tikili və avadanlıqlar onlar qurulduqdan və istifadəyə hazır olduqdan sonra və ya öz tikdiyi əmlak, tikili və avadanlıqlar üçün isə əmlakın tikintisi tamamlanıb və istifadəyə hazır olduqdan sonra amortizasiya olunur. Amortizasiya ilkin dəyər çıxılın sonra qalıq dəyər azalan qalıq dəyəri əsasında hesablanır.

Əmlak, tikili və avadanlıqların cari və müqayisə edilən dövr üzrə ehtimal edilən faydalı istifadə müddətləri aşağıdakı kimidir:

• Kompüter texnikası və avadanlığı	25%-ə dək
• Nəqliyyat vasitələri	25%-ə dək
• Mebel və ofis texnikası	20%-ə dək
• Digər	20%-ə dək

Amortizasiya meodları, faydalı istifadə müddətləri və son qalıq dəyəri hər bir hesabat dövründə nəzərdən keçirilir və əgər lazım gələrsə müvafiq düzəlişlər edilir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

C. Əmlak, tikili və avadanlıqlar (ardı)

iv. İnvestisiya mülkiyyətində yenidən təsnifləşdirmə

Mülkiyyətdən investisiya mülkiyyətinə dəyişdikdə, əmlak ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirilir və müvafiq olaraq yenidən təsnif edilir. Bu yenidən ölçülmədən yaranan hər hansı gəlir əvvəllər tanınmış qiymətdəndüşmə zərərləri çıxılmaqla digər məcmu gəlirlərdə tanınmış və yenidənqiymətləndirmə ehtiyatında tanınmış ehtiyatlar çıxılmaqla mənfəət və zərərdə tanınır. Hər hansı zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır. Lakin, həmin əmlak üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında tanındığı qədər digər məcmu gəlirlərdə tanınır və kapitalda yenidənqiymətləndirmə ehtiyatını azaldır.

D. Qeyri-maddi aktivlər

i. Tanınma və ölçülmə

Cəmiyyət tərəfindən əldə edilən və müştəri əlaqələri də daxil olmaqla, patent və ticarət nişanları olan qeyri-maddi aktivlər, yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə ölçülür.

ii. Sonrakı ölçülmə

Sonrakı xərclər yalnız aidiyyəti olan aktivdə yaranan gələcək iqtisadi səmərəni artıran zaman kapitallaşdırılır. Daxili olaraq yaradılmış qudvil və brendlərə xərclər daxil olmaqla, bütün digər xərclər baş verdikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

iii. Köhnəlmə

Köhnəlmə qeyri-maddi aktivlərin dəyərini azaltmaqla ehtimal edilən faydalı istifadə müddətinə əsasən düz xətt metodundan istifadə edilməklə amortizasiya edilir və mənfəət və zərərdə tanınır. Cari və müqayisə edilən dövr üçün ehtimal edilən faydalı istifadə müddəti aşağıdakı kimidir:

- Lisenziyalar 10 il

Amortizasiya metodları, faydalı istifadə müddətləri və qalıq dəyərləri hər hesabat dövründə yenidən nəzərdən keçirilir və müvafiq olaraq düzəldilir.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

E. Maliyyə alətləri

i) Tanınma və ilkin ölçülmə

Debitor borcları ilkin olaraq onlar çıxdıqda tanınır. Bütün digər maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq alətin müqavilə şərtlərinə tərəf olan tərəf olduqda tanınır.

Bir maliyyə aktivini (əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan debitor borcları istisna olmaqla) və ya maliyyə öhdəliyi ilkin olaraq ədalətli dəyərdə üstəgəl FVTPL olmayan bir maddə ilə ölçülürsə, onun əldə edilməsi və ya satılmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri ilə uçota alınır. Mühüm maliyyələşdirmə komponenti olmayan debitor borcları ilkin olaraq əməliyyatın qiyməti ilə ölçülür.

ii. Təsnifləşdirmə və sonrakı ölçülmə

İlkin tanınmada bir maliyyə aktivini aşağıdakı şəkildə ölçülür: amortizasiya olunmuş dəyər; FVOCI - borc investisiya; FVOCI - kapital alətləri; və ya FVTPL.

Maliyyə aktivləri, maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün iş modelini dəyişdirməmiş halda, maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasına əsasən yenidən təsnifləşdirilməmişdir, bu halda bütün təsir göstərilən maliyyə aktivləri biznes modeli dəyişikliyindən sonra ilk hesabat dövrünün ilk günü təsnifləşdirilir.

Maliyyə aktivini aşağıdakı şərtlərə cavab verdiyi halda və FVTPL-də göstərilərsə, amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür:

- bu, obyektin müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün aktivləri saxlamağı təşkil etdiyi bir biznes modeli çərçivəsində keçirilir; və
- onun müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixləri pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün verilir, yalnız əsas pul vəsaitlərinin ödənilməmiş əsas məbləğinə ödənilir.

Borc investisiyası aşağıdakı şərtlərə cavab verirsə və FVTPL-də göstərilərsə, FVOCI-də qiymətləndirilir:

- həm də müqavilə əsasında pul vəsaitlərinin hərəkəti və maliyyə aktivlərinin satışından əldə edilən bir biznes modeli çərçivəsində keçirilir; və
- onun müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixləri pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün verilir, yalnız əsas pul vəsaitlərinin ödənilməmiş əsas məbləğinə ödənilir.

Ticarət üçün tutulmayan kapital investisiyalarının ilkin tanınması zamanı Cəmiyyət, DMG-də investisiya ədalətli dəyərində sonrakı dəyişiklikləri qətiyyətlə seçə bilər. Bu seçim investisiya yatırımı əsasında aparılır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

Amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya FVOCI-də yuxarıda təsvir olunduğu kimi təsnif edilməyən bütün maliyyə aktivləri FVTPL-də qiymətləndirilmişdir.

Maliyyə aktivləri – Biznes model qiymətləndirməsi:

Cəmiyyət maliyyə portfel səviyyəsində saxlanılan biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunma üsulunu əks etdirir və idarəetmə məlumatı verilir.

Tanınma dayandırılmayan əməliyyatlarda maliyyə aktivlərinin üçüncü şəxslərə köçürülməsi bu məqsədlə satışın hesab edilməməsi, Cəmiyyət-nin aktivlərin davamlı tanınması ilə uyğun gəlir.

Ticarət üçün saxlanılan və ya idarə olunan və fəaliyyətinin ədalətli dəyər əsasında qiymətləndirildiyi maliyyə aktivləri FVTPL ilə ölçülür.

Maliyyə aktivləri – Sonrakı ölçülmə və gəlirlər, zərərlər

ƏDMZ (FVTPL) olan maliyyə aktivləri Bu aktivlər sonradan ədalətli dəyərlə ölçülür. Hər hansı bir faiz və ya dividend gəliri daxil olmaqla, xalis mənfəət və zərərlər mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Amortizasiya olunmuş dəyərdə əks etdirilmiş maliyyə aktivləri Bu aktivlər sonradan effektiv faiz metodunu istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Amortizasiya olunmuş dəyər dəyərsizləşmə zərərləri ilə azalır. Faiz gəliri, valyuta gəliri və zərərləri və dəyərsizləşmə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Tətbiqin dayandırılması ilə bağlı mənfəət və ya zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır.

ƏDDMG (FVOCI) borc investisiyalar Bu aktivlər sonradan ədalətli dəyərlə ölçülür. Effektiv faiz metodu, xarici valyuta gəlirləri və zərərləri və dəyərsizləşmə əsasında hesablanmış faiz gəlirləri mənfəət və zərər hesabında tanınır. Digər xalis mənfəət və zərərlər OCI-də tanınır. Qiymətləndirmənin dayandırılması ilə əlaqədar OCI-də toplanan mənfəət və zərərlər mənfəət və ya zərər üçün yenidən təsnif edilir.

ƏDDMG (FVOCI) kapital investisiyaları Bu aktivlər sonradan ədalətli dəyərlə ölçülür. Dividendlər, dividendin investisiya xərcinin bir hissəsinin bərpasını açıqlamasa, mənfəət və ya zərərdə gəlir kimi tanınır. Digər xalis mənfəət və zərərlər OCI-də tanınır və heç vaxt mənfəət və ya zərər üçün yenidən təsnifləşdirilmir.

Maliyyə öhdəlikləri– Təsnifləşdirmə, sonrakı ölçülmə və gəlir və zərərlər

Maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərdə və ya FVTPL ilə ölçülür. Maliyyə öhdəliyi, alqı-satqı üçün saxlanılan kimi təsnif edildikdə, törəmədirsə və ya ilkin tanınma zamanı təyin olunarsa, FVTPL-də təsnif edilir. FVTPL üzrə maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyərlə ölçülür və hər hansı faiz xərcləri daxil olmaqla xalis mənfəət və zərərlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Digər maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodunu istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Faiz xərcləri və xarici valyuta mənfəət və zərərlər mənfəət və ya zərərdə tanınır. Tətbiqin dayandırılması zamanı yaranan hər hansı mənfəət və zərər də mənfəət və ya zərərdə tanınır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

E. Maliyyə alətləri (ardı)

iii. Tanınmanın dayandırılması

Maliyyə aktivləri

çatdıqda və ya maliyyə aktivinin mülkiyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə bütün riskləri və faydalarını əks etdirən bir əməliyyatda müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkəti almaq hüquqlarını köçürdükdə maliyyə aktivini tanınır. köçürülmüş və ya Cəmiyyət-nin mülkiyyət riskini və mükafatlarını əhəmiyyətli dərəcədə köçürməməsi və saxlamadığı və maliyyə aktivinin nəzarətini saxlamamasıdır.

Cəmiyyət, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmış aktivləri köçürən əməliyyatlara daxil olur, lakin köçürülmüş aktivlərin bütün və ya əsaslı şəkildə bütün risklərini və mükafatlarını saxlayır. Bu hallarda, köçürülmüş aktivlər tanınmır.

Maliyyə öhdəlikləri

maliyyə öhdəliyinin tanınmasını dayandırır. Cəmiyyət-nin şərtləri dəyişdirildikdə və dəyişdirilmiş öhdəliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə, maliyyə vəziyyəti tanınır. Bu halda, dəyişiklik şərtlərinə əsaslanan yeni maliyyə öhdəliyi ədalətli dəyərlə tanınır.

Maliyyə öhdəliyinin tanınmasının dayandırılması nəticəsində söndürülmüş balans dəyəri və ödənilmiş ödəniş (köçürülmüş hər hansı qeyri-pul aktivləri və ya öhdəliklər daxil olmaqla) arasındakı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

iv. Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri bir-birinə bərabərdir və xalis maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim olunan xalis məbləğlər yalnız məbləğləri müəyyən etmək üçün qanuni olaraq tətbiq edilə bilən hüquqlara malik olduqda və ya yalnız xalis əsasda həll etmək niyyətindədir və ya aktiv həyata keçirir və eyni zamanda öhdəliyini yerinə yetirir.

F. Qiymətdəndüşmə

(i) Törəmə olmayan maliyyə aktivləri

Maliyyə alətləri və müqavilə aktivləri

Cəmiyyət aşağıdakı GKZ (gözlənilən kredit zərərləri) üzrə zərər ehtiyatları tanıyır:

- amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri;
- FVOCI ilə uçota alınan borc investisiyaları; və
- müqavilə aktivləri

Cəmiyyət zərər ehtiyatlarını GKİ -nin müddətinə bərabər miqdarda ölçür.

Debitor borcları və müqavilə aktivləri üzrə zərər ehtiyatlarını GKİ müddətinə uyğun olan məbləğdə ölçülür.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

F. Qiymətdəndüşmə (ardı)

Maliyyə aktivlərinin kredit riskinin onun ilkin tanınmasından və GKZ müəyyən edildikdən sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmasını müəyyənləşdirmək üçün Cəmiyyət xüsusi xərc və ya güc sərf etmədən müəyyən edilə bilən uyğun və əsaslı informasiyaları nəzərə alır. Buraya Cəmiyyətin keçmiş təcrübəsinə və məlumatlı kredit qiymətləndirməsinə əsaslanan kəmiyyətli və keyfiyyətli informasiya və analizlər daxildir.

(i) Törəmə olmayan maliyyə aktivləri (ardı)

Cəmiyyət əgər maliyyə aktivini üzrə ödəmə müddəti 30 gündən çox olarsa o zaman hesab edir ki, kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır.

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini defolt hesab edir:

- Cəmiyyət tərəfindən borc təminatını (əgər varsa) işə salmaq üçün resurs sərf etmədən borcalanın Cəmiyyətə öz borc öhdəliklərini tam olaraq ödəmək ehtimalı yoxdur; və ya
- maliyyə aktivini üzrə ödəmə müddəti 90 gündən çox keçib.

GKZ maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində baş verə biləcək bütün defolt hadisələri nəticəsində yaranan GKZ-lərdir.

12 aylıq GKZ-ləri, hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində mümkün olan defolt hadisələri nəticəsində yaranan GKZ-lərin hissəsidir. (və ya alətin gözlənilən ömrü 12 aydan az olduqda daha qısa bir müddətə)

GKZ-lərin qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan maksimal müddət, Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qaldığı ən maksimal müqavilə müddətidir.

GKZ-lərin ölçülməsi. GKZ-ləri kredit zərərlərinin ortalama ehtimal edilən qiymətləndirilməsidir. Kredit zərərləri bütün nağd çatışmazlıqlarının cari dəyəri kimi ölçülür. (yəni müqaviləyə uyğun olaraq müəssisəyə veriləcək pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə Cəmiyyətin əldə etməsini gözlədiyi pul axınları arasındakı fərq). GKZ-lər maliyyə aktivlərinin effektiv faiz Qiymətdən düşmüş maliyyə aktivləri

Hər bir hesabat tarixində Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyər ilə uçota alınan maliyyə aktivlərinin və FVOCI-də uçota alınan borc qiymətli kağızlarının kredit dəyərsizləşməsini qiymətləndirir. Maliyyə aktivinin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə mənfi təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə maliyyə aktivini 'kredit dəyərsizləşmiş' hesab olunur.

Maliyyə aktivinin kredit dəyərsizləşməsinə dair sübuta aşağıdakı müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir:

- borcalanın və ya emitentin əhəmiyyətli maliyyə çətinliyi; defolt kimi müqavilənin pozulması və ya 90 gündən çox vaxtı keçmiş; Cəmiyyətin başqa hallarda qəbul edə bilməyəcəyi şərtlərdə borc və ya avansın restrukturizasiya edilməsi; borcunun iflas və ya digər maliyyə dəyişikliyinə getmə ehtimalı yüksəkdir; və ya maliyyə çətinliyi üzündən aktiv bir bazarın yox olması.

GKZ üzrə ehtiyatın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edilməsi

Amortizasiya olunmuş dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivləri üçün zərər ehtiyatları aktivlərin ümumi balans dəyərindən çıxılır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

(ii) Qeyri-maliyyə aktivləri

Hər bir hesabat tarixində Cəmiyyət, qeyri-maliyyə aktivlərinin (bioloji aktivlər, investisiya mülkiyyətləri, ehtiyatlar və təxirə salınmış vergi aktivlərindən başqa) balans dəyərlərini dəyərsizləşmə əlamətlərinin olub olmadığını müəyyən etmək üçün nəzərdən keçirir. Əgər belə bir əlamət varsa, aktivin bərpa edilə bilən dəyəri qiymətləndirilir. Qudvil hər il dəyərsizləşmə üçün sınaqdan keçirilir.

Qiymətdəndüşmənin yoxlanılması üçün aktivlər digər aktivlərin və ya PYV-nin pul vəsaitlərinin daxilolmalarından çox asılı olmayan davamlı istifadədən pul daxilolmalarını yaradan ən kiçik aktivlər qrupuna qruplaşdırılmışdır. Bizneslərin birləşməsindən yaranan Qudvil PYV və ya PYV qrupları arasında bölüşdürülür.

Aktivin və ya PYV-nin bərpa olunan dəyəri istifadə dəyərindən və satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərindən daha çoxdur. İstifadə dəyəri, vergidən əvvəl diskont dərəcəsiindən istifadə edərək cari dəyəri ilə diskont edilmiş, pulun zaman dəyəri və aktivə və ya PYV-a xas olan risklərə dair bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanır.

Aktivin və ya PYV-in balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olduqda, qiymətdəndüşmə zərəri tanınır.

Qiymətdəndüşmə zərərləri mənfəət və ya zərərdə tanınır. Onlar əvvəlcə PYV-ə bölüşdürülmüş qudvilin balans dəyərinin, daha sonra isə PYV-ə daxil olan digər aktivlərin proporsional əsaslarla balans dəyərlərinin azalmasına bölüşdürülür.

G. Gəlir

Satışdan gəlirlər, Cəmiyyət-nin adi fəaliyyəti gedişində satışdan alınmış və ya alınacaq məbləğin ədalətli dəyərini əks etdirir. Satışdan gəlirlər Cəmiyyət daxilində satışın tanınmasından sonra ƏDV, geri qaytarılmalar, güzəşt və əgər varsa, digər satışla bağlı məcburi ödənişlər çıxı lmaqla göstərilir.

(i) Malların satışı

Gəlir Cəmiyyət mülkiyyət hüququ ilə bağlı əhəmiyyətli risk və mükafatları alıcıya oturulduyu, ödənişlər bərpa edilməsi, əlaqəli xərclər və malların geri qaytarılması düzgün qiymətləndirilməsi mümkündürsə, rəhbərlik mülkiyyət hüququ ilə bağlı idarəetmədə artıq iştirak etmirsə və satılmış mallara faktiki nəzarəti saxlamırsə və gəlirin məbləğinin qiymətləndirilməsi mümkündürsə tanınır.

Ötürülmə məhsul müştərini anbarına çatdığı zaman baş verir. Lakin bir neçə beynəxalq satışlar məhsulu müştərinin gömrüyündə təhvil verin zaman baş verir. Ümumilikdə, bu məhsullar üçün müştəinin geri qaytarma hüququ olmur.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

G. Gəlir (Ardı)

(ii) Xidmətlərin göstərilməsi

Cəmiyyət, tikinti xidmətlərinin göstərilməsi, həmçinin əlaqəli xidmətlərin göstərilməsində iştirak edir. Müxtəlif hesabat dövrlərində xidmətlərin birləşdirilməsi halında müxtəlif xidmətlər arasında nisbi ədalətli dəyər əsasında ayrılır.

Cəmiyyət, hesabat tarixində əməliyyatın tamamlanma mərhələsinə uyğun olaraq xidmətlərin göstərilməsindən gəlirləri tanıyır. Tamamlanma mərhələsi yerinə yetirilən işlərin araşdırılması əsasında qiymətləndirilir. "

H. Maliyyə gəlirləri və xərcləri

Cəmiyyət-nin maliyyə gəlirləri və xərclərinə aiddir:

- faiz gəlirləri;
- faiz xərcləri;
- satış üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivlərinin satışında əldə edilən xalis gəlir və ya FVTPL maliyyə aktivləri üzrə xalis gəlir və zərərlər;
- maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə xarici valyuta gəlirləri və ya zərərləri;
- maliyyə aktivləri üzrə qiymətdəndüşmə zərərləri (debitor borcları çıxılmaqla);
- Xərclər - nağd pul çıxarılmasına görə 1% sadələşdirilmiş vergi;
- Əvvəllər kapitalda təsnifləşdirilmiş xalis gəlirlərin yenidən təsnifləşdirilməsi üzrə xalis Faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə tanınır.

İ. Dövlət büdcəsindən ayırmalar

Xidmətə bu günədək dövlət büdcəsindən ayırmalar təxirə salınmış gəlirlər kimi təsnif olunur və maliyyə hesabatında öhdəlik bölməsində tanınır. Dövlət büdcəsindən ayırmalar Xidmətin əməliyyat xərclərini qarşılamaq məqsədilə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən daxil olan pul ayırmalarından ibarətdir.

J. Vergilər

Cəmiyyət publik hüquqi şəxs kimi Vergi Məcəlləsinin 106.1.4-cü bəndinə əsasən mənfəət vergisindən, 199.1-ci bəndinə uyğun olaraq əmlak vergisindən və 207.1.2-ci bəndinə uyğun olaraq torpaq vergisinin ödənilməsi öhdəliyindən azaddır.

Xidmət işçilərə əmək haqqı və oxşar ödənişlər üzrə fərdi gəlir vergisini və sosial ödənişləri hesablayır və bəyan edir. Hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları rəhbərliyin vergi məsələləri üzrə ehtimal və təxminlərinə istinad edilərək hazırlanmışdır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

J. Xarici valyutalar

Xarici valyutada olan əməliyyatlar əməliyyatın baş verdiyi tarixlərdə Cəmiyyət-nin funksional valyutasına çevrilir.

Xarici valyutada əks olunmuş monetar aktiv və öhdəliklər hesabat tarixinə olan məzənnə ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutada ədalətli dəyərlə uçota alınan qeyri-monetar aktiv və öhdəliklər isə funksional valyutaya ədalətli dəyərin təyin edildiyi məzənnə ilə çevrilir. İlk dəyərlə uçota alınan qeyri-monetar maddələr əməliyyatın baş verdiyi tarixə olan məzənnə ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici məzənnə fərqləri ümumilikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Lakin, Digər məcmu gəlirlərdə tanınan müvafiq maddələrin çevrilməsindən yaranan məzənnə fərqləri aşağıdakı kimi tanınır:

- satış üçün olan kapital investisiyaları (məzənnə fərqlərinin DMK-da tanınan, daha sonra mənfəət və ya zərəre təsnifləşdirilən qiymətdən düşmə çıxılmaqla);
- hedcinqin effektiv olduğu təqdirdə xarici əməliyyatda xalis investisiyanın hedcinqi kimi təyin edilmiş maliyyə öhdəliyi;
- effektiv hedcinqləri təmin edən pul vəsaitləri hedcinqləri.

Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə edilən əsas valyuta məzənnəsi aşağıdakı kimi

31 Dekabr 2019-cu il

USD1=AZN 1,7

EUR1=AZN 1,9035

RUBL1=AZN 0,0274

31 Dekabr 2018-ci il

USD1=AZN 1,7001

EUR1=AZN 2,0307

RUBL1=AZN 0,0295

L. İcarə

(i) Müqavilənin icarə tərkibinin öyrənilməsi

Müqavilənin qüvvəyə minməsi zamanı Cəmiyyət müqavilənin icarə tərkibi öyrənilir.

İcarə olan bir təşəbbüsün başlanğıcında və ya yenidən qiymətləndirilməsi zamanı Cəmiyyət ödənişləri və tənzimləmə üçün tələb olunan digər qiymətləri icarə və digər elementlər üçün onların ədalətli dəyərlərinə əsasən ayırır. Cəmiyyət maliyyə lizinqi üçün ödənişləri etibarlı şəkildə ayırmaq mümkün deyildirsə, aktiv və öhdəlik əsas götürülmüş aktivin ədalətli dəyərinə bərabər olan məbləğdə tanınır; sonradan ödənişlər ödənildikdə öhdəliyin azalması və öhdəlik üzrə tətbiq edilmiş maliyyə xərcləri Cəmiyyət-nin artan borclanma dərəcəsi ilə tanınır.

(ii) İcarəyə götürülmüş aktivlər

Maliyyə icarəsi aktiv üzrə mülkiyyət hüquqlarına aid olan bütün risk və mükafatların ötürülməsini təmin edən icarə növüdür. İcarəyə götürülmüş aktivlər ilk növbədə ədalətli dəyərlə minimum icarə ödənişlərinin diskontlaşdırılmış dəyərindən az olanla uçota alınır. İlk tanınmadan sonra aktiv onun üçün olan uçot siyasətinə uyğun olaraq uçota alınır.

Digər icarə kimi təsnifləşdirilən aktivlər əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir və Cəmiyyət-nin konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınmır.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

L. İcarə (ardı)

(iii) İcarə ödənişləri

Əməliyyat icarəsi üzrə ödənişlər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda icarə müddəti üzrə düz xətt əsasında xərc kimi tanınır. Alınmış icarə güzəştləri cəmi icarə müddəti ərzində icarə xərclərinin tərkib hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə icarəsi üzrə minimum icarə ödənişləri əsas borc və faiz xərcləri kimi bölünür. Faiz xərcləri icarə müddəti ərzində hər dövrə aid edilir.

F. Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər' - aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödədiyi məbləğ bazar iştirakçıları arasındakı qiymətləndirmə tarixində, yaxud olmadığı təqdirdə, Cəmiyyət-nin ən faydalı bazarındandır. bu tarixə giriş. Bir öhdəliyin ədalətli dəyəri onun yerinə yetirilməməsi riskini əks etdirir.

Cəmiyyət-nin mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları bir sıra maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərlərin ölçülməsini tələb edir

Bir mövcud olduqda, Cəmiyyət bir alətin ədalətli dəyərini həmin alət üçün aktiv bazarda qeyd olunan qiymətdən istifadə edir. Aktiv və ya öhdəlik üzrə əməliyyatlar, qiymətli məlumatların davamlı şəkildə təmin edilməsi üçün kifayət qədər tezliyə və həcmdə aparıldığı halda, bazar aktiv olaraq qəbul edilir.

Bir mövcud olduqda, Cəmit bir alətin ədalətli dəyərini həmin alət üçün aktiv bazarda qeyd olunan qiymətdən istifadə edir. Aktiv və ya öhdəlik üzrə əməliyyatlar, qiymətli məlumatların davamlı şəkildə təmin edilməsi üçün kifayət qədər tezliyə və həcmdə aparıldığı halda, bazar aktiv olaraq qəbul edilir.

"Ədalətli dəyərlə ölçülmüş bir aktiv və ya öhdəlik bir tender qiyməti və təklif qiyməti varsa, Cəmiyyət aktiv və uzun mövqelərini tender qiyməti və öhdəlikləri və qısa mövqeləri bir sual qiyməti ilə qiymətləndirir.

Maliyyə alətinin ilkin tanınmasında ədalətli dəyərinin ən yaxşı göstəricisi adətən əməliyyatın qiymətidir - yəni verilmiş və ya alınmış ödənişin ədalətli dəyəri. Cəmiyyət, ilkin tanınma üzrə ədalətli dəyərin əməliyyat qiymətindən fərqləndiyini müəyyən edərsə və ədalətli dəyər eyni aktiv və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarda qeydə alınmış qiymətə və ya yoxlanılmayan daxilolmaların qiymətləndirildiyi qiymətləndirmə üsuluna əsaslanmırsa ölçmə ilə bağlı əhəmiyyətsiz olduqda, maliyyə aləti ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür və ilkin tanınma üzrə ədalətli dəyərlə əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi azaldır. Daha sonra bu fərq, alətin ömrü boyunca mənfəət və ya zərərdə müvafiq qaydada tanınır, lakin qiymətləndirmə tamamilə müşahidə olunan bazar məlumatları ilə dəstəkləndiyi və ya əməliyyat bağlandıqı tarixdən gec olmayaraq həyata keçirilir. "

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

25 Əhəmiyyətli mühasibat uçot siyasətləri (ardı)

M. Əlaqəli tərəflər

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar BMUS 24 "Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların açıqlanması" standartında şərh olunmuşdur. Tərəflər onlardan biri digərini idarə etmək səlahiyyətinə malik olduqda, onun maliyyə və əməliyyat qərarlarının qəbulu nəzarət altında olduqda və ya şərikli nəzarət hüququna malik olduqda əlaqəli hesab edilir. Hər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatı nəzərdən keçirən zaman onun hüquqi formasından daha çox münasibətlərin məğzinə diqqət yetirilir.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında digər tərəflərlə mümkün olmayan əməliyyatlar apara bilər və onlar arasındakı əməliyyatlara digər tərəflərə tətbiq edilən şərtlər, şərait və məbləğlər tətbiq edilməyə bilər.

Əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatların bir tərəfli şəkildə qəbul edilməsi ehtimal olunmur.

KONSOLIDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA QEYDLƏR

26 Buraxılmış lakin qüvvəyə minməmiş standartlar

Bir sıra yeni standartlar 1 yanvar 2020-cu il tarixindən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və əvvəllər tətbiq edilməsinə icazə verilir; lakin bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında PHŞ yeni və ya düzəliş edilmiş standartları erkən qəbul etmir.

Gələcək tələblər

Qüvvəyə minmə tarixi	Yeni standartlar və düzəlişlər
1 January 2020	BMHS standartlarında Konseptual əsaslara keçidlərə düzəlişlər
	Biznesin tərfi (BHMS 3-ə düzəlişlər)
	Əhəmiyyətliyin tərfi (BMUS 1 və BMUS 8-ə düzəlişlər)
1 January 2021	BHMS 17 Sığorta müqavilələri